

פניני הפרשה

בלק

עלון מס'

994

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נבואה בלי כלי

בלעם הרשע קיבל מן השמים מעלות גדולות וכוחות על טבעיים עד כדי כך שהקב"ה השרה שכינתו עליו, ונאמר עליו "יודע דעת עליון". ואמרו חז"ל לא קם בישראל כמושה, אבל באומות העולם קם, והוא בלעם. לבלעם היתה מדרגה של משה רבנו, ארון הנביאים, ויש להתבונן איך זכה גוי רשע כזה לכל המעלות הנשגבות הללו, הרי לכל מעלה שאדם זוכה צריך קנין והכנה? ויותר יש להבין, הרי בלעם היה בעל מדות מושחתות, אוהב ממון וכבוד ומוכן לאבד עם שלם עבור בצע כסף, הכיצד נתנו לאדם כזה כח לקלל, הרי הוא האדם הכי גרוע בתחומו, את כל הכחות ההרסניים שיש בעולם הוא מגייס לצרכיו ותאוותיו האישיות, והרי הוא פריץ גדרו של עולם שבתחלה היו גדורים בעריות והוא נתן להם עצה להפקיר עצמם לזנות?

רש"י כבר עמד על כך: ואם תאמר מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על גוי רשע? כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות לומר, אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו גדרו של עולם. ועדיין הדבר פלא, אם הוא זכה למדרגה כה גבוהה ברוחניות, איך נפל לשיא השפלות והתנהג בצורה הכי לא מוסרית, הרי אפילו מי שזוכה ללמוד תורה בלי להגיע לנבואה, בכל זאת זוכה לכמה וכמה מעלות כמובא במסכת אבות פ"ו?

מבאר הגאון רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל (הובא בספר "משולחן גבוה") על פי המבואר בספר "נפש החיים" שמה שאמרו חז"ל יראת ה' היא אוצרו, הכוונה: לפי גודל האוצר שהאדם מכין לעצמו, כך נשמרים בתוכו תבואות התורה ומעלותיה. ואם בתורה כך, כל שכן במעלות הנבואה שצריך כלי גדול כדי לשמור ולאגור את כל המעלות הרוחניות שיש בנבואה. אבל כשהכלי שבור או שאין כלי בכלל, גם אם האדם יקבל נבואה, בקל יכול לאבד הכל. לכן גם כשנתנו לבלעם מן השמים כוחות והשגות כמושה רבנו, הוא לא הצליח להכיל אותם, כי משה הכין כלים לנבואה על ידי קדושה וענוה, ואילו בלעם שלא היה לו שמץ מזה, כל נבואה וכל מעלה לא נתפסה בו והתנהג ככהמה בצורה השפלה ביותר.

מסופר על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל שהיה מקורב לבעל "כף החיים", וזכה לראותו כותב את ספרו הגדול בעליית הגג שבבית הכנסת "שושנים לדוד" בירושלים. וכן זכה לדבר עמו בדברי תורה, אבל מה שהתפעל ממנו במיוחד בגדלותו הנוראה שכאשר היה מברך כל ברכה, היה מכון מלה במלה בכוונה כמברך את המלך. וכיון שיראת ה' היתה אוצרו, זכה שכל דבריו הנכתבים והנאמרים הם יסודות ההלכה לדורות.

לא תהו בְּרֵאָה	עצה טובה
<p>לשון</p> <p>משמשת לטעימת המאכלים, ללישתם בפה (ומכאן שמה "לשון"), וכן מסייעת להבאת המאכל לזושט. מלבד זה, בבני אדם ללשון יש גם תפקיד חשוב בדיבור. את אותיות דתלנ"ט למשל, לא ניתן לבטא ללא הלשון. לאור תפקידה החשוב בדיבור, משמש המושג 'לשון' בהשאלה לציון שפת דיבור.</p>	<p>לפני רכישת ספר תורה, דרשו מראש, שספר התורה יעבור הגהת מחשב והגהה אישית. הגהת מחשב, לעולם אינה מספקת. ודאו גם מי הוא המגיה. ניתן לבקש אישור בכתב מהמגיה שהוא עבר ובדק את כל הספר. דרשו לקבל גם תקליטור של ספר התורה כולו, לשמירה ומעקב למקרה של גניבת ספר התורה חלילה ואיתורו. בקשו לקבל את דו"ח בדיקת המחשב על כל נספחיו. ודאו שהקלף שנבחר לכתיבת ספר התורה יהיה איכותי: ללא שוליים מחוספסים או דקים במיוחד. השאירו לכם את הזכות לפסול או לדרוש, החלפת יריעת ספר תורה אחת או יותר, ביריעה שיימצאו בה כמות נכבדה של תיקונים. (מתוך "יותר מסת"ם").</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"צרכי העולם הזה כשהם לצורך מצוה ולימוד נחשבים כגוף המצוה עצמה ונוטל אדם עליהם שכר. ועל זה נאמר 'בכל דרכיך דעהו', שכל זמן שאדם חי בעולם הזה אפילו בשעת אכילה ועבודת מלאכה ושינה, נמצא עובד השי"ת." ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש י"ז).

ויאמר מואב וגו' לכה נא ארה לי וגו' ויאמר בלעם אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי וגו' לכה קבה לי וגו' (שם ד'-י"א) - פירש רש"י ז"ל שבלעם היה שונא את ישראל יותר מבלק, שבלק אמר רק "ארה" ובלעם אמר "קבה", שהוא לשון קשה יותר, שנוקב ומפרש. ע"ש. ויש לדקדק על זה, שהרי בהמשך כששלח בלק לבלעם שלוחים נוספים, אמר לו לשון "קבה" (פסוק י"ז), ומדוע שינה? ואפשר ליישב בס"ד שבלק באמת גם כן רצה לומר לשון "קבה", רק חשש שמא הגזים בזה, ושמא לא יסכים בלעם לעשות כן שהרי סוף סוף הם עם ה', ולכן נקט לשון קלה יותר ואמר "ארה". אכן כששבו המלאכים ואמרו לו שבלעם מסכים לעצם הרעיון, רק ממאן להלוך עמנו בגלל שאיננו חשובים מספיק לטעמו [וכמו שפירש רש"י בפסוק י"ג], ואדרבא הוא הוסיף ואמר לשון "קבה" שהיא הריפה יותר, לכן נקט בלק גם כן לשון "קבה". ומכל מקום מה שפירש רש"י שבלעם היה שונאם יותר, גם כן נכון, שעל כל פנים הרי ראינו שבלעם אפילו לא חשש, ואמר לה' "לכה קבה לי", ובלק חשש על כל פנים מזה בתחילה, נמצא שבלעם שונאם היה יותר מבלק. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

העמל כאתגר

זאת? מישהו הכריח אותם לצאת למסע המפרך הזה? התשובה היא שהם רואים בכך אתגר מהנה שהקושי מתגמד לעומתו. ואם תמצי לומר, דוקא הקושי הכרוך בטיפוס המייגע הוא המעניק להם כח וממלא אותם בהרגשת עוצמה המסייעת בידם לצלוח את המשימה.

המשכיל להעריך את התורה ש"יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה" (משלי ג, טו), לימודו לא יכבד עליו כמשא. הוא יראה בלימוד אתגר מהנה, וילך ללמוד כאדם שהולך לעבודה שמכניסה מליונים.

הכל תלוי מאיזו זווית מסתכלים על העמל!

*

וידוע משלו של המגיד מדובנא על הפסוק "לא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל" (ישעיה מג, כב):

סוחר יהלומים מגיע לעיר בערב שבת. הוא ממהר לביתו ושולח משרת להביא את מזוודתו מהנמל. זמן רב חולף עד שהשליח שב מתנשף ומתייגע כורע תחת עומס המטען.

"אוי ואבוי!", נחרד הסוחר "אין זו המזוודה שלי".

"עוד לא פתחת אותה", התפלא השליח, "למה אתה אומר זאת?".

"פשוט מאוד", השיב הסוחר, "המזוודה שלי אינה כבדה, היא מכילה יהלומים, ויהלומים אינם כבדים.

והנמשל ברור ומוכן. אם חש הינך יגיעה בעבודת הבורא, סימן הוא ש'טעית בכתובת', ואינך עובד את ה' בצורה נכונה, כי מי שעובד נכון את הבורא הוא מלא תענוג. וזהו שאומר הקב"ה: "ולא אותי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל" - אם עבודת ה' אצלך היא יגיעה ועמל - אין זו עבודת ה' שלי.

כשראה בלעם שחיי היהודי רצופים בהתמודדויות, ביקש "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו". העדיף כאמור למות כיהודי בלי להתאמץ לחיות כיהודי.

מאידך, עמד ותהה כיצד עם ישראל מתמודד עם אותם קשיים ואינו רואה בהם קושי ועמל כמוהו. וכפי שאמר: "לא הִבִּיט אֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל".

מה בלעם לא הצליח להבין?

מבאר רבנו האור החיים הקדוש שבלעם ראה מחזה תמוה, "שהצדיקים, הגם שעושים מצוות וכל עסקם בתורה, אינם מרגישים שיש להם עמל... אלא אדרבא כאדם המרויח וכאדם המשתעשע בשעשועים, לרוב חשקם בתורה".

ובספרו "חפץ ה'" (שבת פ"ח ע"ב) מסיק מכך האור החיים: "ומכאן תוכחת מגולה לכל תלמידי חכמים אשר לומדים בתענוג, וכאשר תרצה להתבונן עמו בעומק הש"ס, מילאה לאה [מתעיין] ויתעצל ויתרשל. ואם תמצא לומר במקרה כשול ישל באיזה קושיא שאינו מניחו לעבור עליו, יבקש לדחות איזה דחיה קלה ומקולקלת לבלתי יטרח וכו', אוי לו ואוי לגופו!".

*

נשאל את עצמנו, אדם שעמל על דבר מסוים, האם חש הוא בקושי?

התשובה איננה חד משמעית - תלוי את מי שואלים...

אלפים רבים מעפילים בכל יום לפסגת הר האוורסט, משלמים עבור ה'תענוג' כמה עשרות אלפי דולרים, וחלקם משלמים על כך גם בחייהם. מדוע הם עושים

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

מבחן הבטחון

שניהם, כדאי שיקבעו מחיר אחיד, כך שהשטן לא ימצא מקום להחדיר קנאה ותחרות ביניהם.

לאחר שעה ארוכה של יעוץ והכוונה, נפרד ממנו בלבביות ובירכו בברכת ברכה והצלחה.

משנודע הדבר לבני ביתו, נדהמו והשתוממו: "לא די שאינך עושה נגדו דבר, הנך הולך ומוסר לו את כל סודות המקצוע וההצלחה?!"

אסף האב הצדיק את כל ילדיו סביבו, הוציא ממדף הספרים את הספר "אמונה ובטחון" להגאון חזון איש בפרק ב' והקריא מתוכו: "בזאת יבחן אדם אם בוטח בה' באמת הוא אם לאו, כאשר הוא נפגש במקרה הדורש בטחון... כי אם מהבוטחים בה' באמת הוא, יוכר בשעת מבחן: כי לא יחת אם רעהו פותח חנות, אלא אדרבא ישתדל עוד לעזור לרעהו, לתקנו בעצה טובה, לעשות עבורו, ולשקוד על תקנתו. וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם, לראות איש מטיב עם מתחרהו..."

בני הבית אשר השתאו לנוכח צדקת אביהם, הרכינו ראשם ובלבם החליטו לנהוג בעתיד כמוהו. "אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלוקיו..."

לרב שלמה כהן זצ"ל, מחשובי העיר בני ברק בדור העבר, היה בית דפוס ממנו כלכל את משפחתו. בית דפוס זה היה יחידי בעיר על כן היתה פרנסתו מצויה בריוח ב"ה.

ויהי היום, ומול חנותו בדיוק נתלה שלט המבשר לא פחות ולא יותר: "כאן יפתח בית דפוס". ותהום כל העיר: "בכל העיר לא מצא מקום אחר לפתוח בית דפוס, כי אם ממש ליד פתח בית הדפוס של ר' שלמה"... וכבר דימו בעיניהם את ה'מלחמה' העומדת בפתח. גם בני ביתו של רבי שלמה בעל בית הדפוס חככו בדעתם, ותכננו תגובה הולמת.

לא חלף שבוע, ובית הדפוס החדש נפתח בקול תרועה.

בבוקר הפתיחה, נטל רבי שלמה את מעילו וכובעו, תלה שלט "תיכף אשוב", סגר את העסק ופנה היישר לבית הדפוס ממול. מיד בהיכנסו נתן שלום חביב לבעל בית הדפוס החדש והציג את עצמו.

"ראה אתה חדש בעיר וברצוני לעזור לך" פנה למנהל בחיך. הוא ישב ושטח בפניו את כל הבעיות המעשיות שנתקל בהן בבית הדפוס שלו ואף את הפתרונות שמצא לכל דבר. ולבסוף הציע לו כי למען תועלת

☺ זה לא חוק! ☺

אחת התופעות המדהימות בעבודתו הציבורית של הרבי מליובאוויטש זצ"ל, היתה קבלת הקהל שנהג לקיים מדי יום ראשון בשבוע בפתח לשבתו. ביום זה היה עומד על רגליו מבוקר עד ערב ומקבל אלפי אנשים, שומע את בקשותיהם, מייעץ, מברך ומעניק לכל אחד מהם שטר של דולר על מנת שיתנו לצדקה (בכך ביקש לעורר את הציבור למצות צדקה).

גם בגיל תשעים ויותר, לא חדל הרבי ממונהגו, והיה עומד למשך המש-שש ואפילו שמונה שעות, מבלי שיתיישב לנוח אפילו פעם אחת!

יהודי קשיש שלא כבש את התפעלותו תמה פעם בפניו: "רבי, איך מסוגל אתה לעמוד ברציפות זמן כה ממושך, ועוד מצליח להאיר פנים לכל אחד ברעננות מדהימה? אם אני עומד על רגליי קרוב לשעתיים, אני מתמוטט!"

הרבי הביט בו בחום וחיך רחב פשט על פניו. "כל יהודי חשוב בעיניי כמו יהלום", אמר, וכשסופרים יהלומים לא מתעייפים..."

☺ חוק חוק אף... ☺

כל יהודי הוא יהלום יקר ונוצץ. גם אם התלכלך בבויג, גם אם זקוק הוא לליטוש, עדיין יהלום הוא. וכשסופרים יהלומים, נותנים יחס וכבוד לכל אחד, כי לכל יהודי יש תפקיד יחודי בעולמו של הקב"ה שאין לאף אחד בלתו!

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: עברתי קורס לטיפול בשיטת "ביו אנרגיה", וברצוני לטפל בשיטה זו, אך הסתפקתי האם אין בכך משום דרכי האמורי, משום שאיננו יודעים בדיוק עם מי אנו מתקשרים?
תשובה: אנרגיה זו היא אורו של הקב"ה הממלא כל העולמות. לכן יש לפנות ישר לבורא עולם – וזה בדוק ומנוסה. דוד המלך אמר: ה' רועי, לא אחסר! (אחסר = 269 = אנרגיה).

שאלה: האם יש איזו דרך או סגולה על מנת להחזיר בתשובה בן שסר מהדרך?
תשובה: להתפלל עליו בחודש אלול תפלת החזון איש (פאר הדור ח"ב עמוד ש"ט) ובדמעות שלישי. וכן להשתדל להחזיר אחרים בתשובה או להכניסם לסמינר "ערכים" וכדומה, ומנו דוכי לאחרני זכי לנפשיה. וכן עשה הרה"ג ר' יהודה יוספי שליט"א כידוע.

שאלה: ידוע שבני מרוקו מניחים על ציונו הקדוש של ה"אביר יעקב" זיע"א כל מיני מאכלים ומשקאות (ערק, שמן עוגיות וכו') לסגולה וישועה, האם ראוי לעשות כן והאם ניתן להניח גם בציונים של צדיקים אחרים?
תשובה: אפשר לעשות כן. רק שלא לאכול על קבר הצדיק.

שאלה: אני משמש כמוהל, ואחד מתלמידי הדפים לי כרטיס ביקור (בבחינת יהלך זר וגו'), בו רשום שאני מבצע ברית כירורגית הלכתית במינימום כאבים. כן מצוין שאני מרצה וכו'. אלא שהאחראי על המוהלים בועדה הבינ-משרדית מלפן אלי וטען כי לדעתו מ"ש ברית כירורגית וכו', זה מנוגד לרוח היהדות, וכן לדעתו אין לציין את הרזומה שלי. לאחר שיחה ארוכה הגענו להסכמה שנשאל דעת כת"ר בזה (מצורף בזה כרטיס הביקור)?

תשובה: לא ראיתי רע במה שכבודו מרצה וכו'. זה ימשוך אנשים חילונים שלא ירוצו אחרי רופאים למול את בניהם. אבל המלה "ברית כירורגית" מיותרת. ואין בה טעם. יש לכתוב ברית על פי ההלכה במינימום כאבים. יש להוסיף: להביא בשמים בשעת הברית (כמנהג הספרדים).

שאלה: כאשר עורכים ברית מילה מיד לאחר תפלת שחרית, האם יש להישאר עם התפלין בשעת הברית? ואם נכון להישאר מעוטר בתפלין, האם ישאר עם תפלין של ר"ת או שיחליף לרש"י?
תשובה: נהוג שבעלי הברית מניחים תפלין. כיון שעליו תפלין דר"ת (למי שמניחים בזה אחר זה), יישאר בהם בשעת המילה.

שאלה: ברוך ה', בן בא לנו, ואנו מתלבטים מי ישב בברית כסנדק. חשבנו על צדיק ידוע, אך פתאום חשבתי אולי סבי שיחיה קודם. מה דעת כבוד הרב שליט"א?
תשובה: הסבא עדיף. "עטרת זקנים בני בנים". זה גם כיבוד אב!

שאלה: בברית לתאומים, האם לברך ברכה אחת או שתי ברכות?
תשובה: כמדומני שנוהגים כמ"ש הפת"ש ביו"ד (סי' רס"ה סק"י) להפסיק ביניהם בפסוקים או בתפלת מנחה, ומברך האב "להכניסו" על כל אחד בפני עצמו, וכן המוהל.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל